

Ämnesdidaktisk forskning, skolämnen och lärarutbildning i det 21:a århundradet

Christina Olin-Scheller

Professor i litteraturvetenskapens didaktik och professor i pedagogiskt arbete
Karlstads universitet

Vad ska elever lära sig i skolan?

Den nya kursplanen

Skolverket: Stryk antiken ur undervisningen

I nya förslaget till kursplan för grundskolan så kommer antiken försvinna ur historieämnet. Foto: TT och IBL

Antiken försvinner från historieämnet i förslaget till ny kursplan för grundskolan. Timmarna anses inte räcka till för alla moment i ämnet.
– Det gör ont i oss också, säger Anna Westerholm på Skolverket.

SvD, 2019-09-25

Susanne Nyström: Elever slösar bort viktig skoltid på bild, slöjd och musik

Uppdaterad 2023-10-24 Publicerad 2023-10-24

330 timmar. Foto: Eva-Karin Gyllenberg

Om allt går enligt plan slopas elevens val nästa höst. Vad sägs om att även diskutera hur mycket tid grundskoleeleverna ska ägna åt bild, musik och slöjd?

Smedjan, Timbro

Svensk skola behöver en litteraturkanon

Progressiva pedagogers subtila klassförakt, och skolans strävan efter att tillfredsställa individens behov framför kollektivets, står i vägen för en gemensam kunskapsbas i samhället. Ebba Busch Thor har rätt: En litterär kulturkanon är precis vad den svenska skolan behöver, skriver läraren Isak Skogstad.

ISAK SKOGSTAD | 24 APRIL 2019

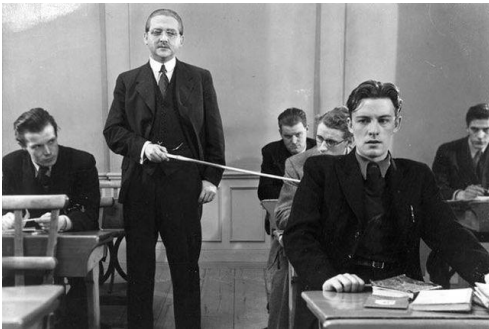
Dagens Nyheter

Powerful knowledge **(kraftfull kunskap)**

(Young, 2011, 2013)

- This knowledge is *specialized* both in how it is produced and transmitted.
- This knowledge is differentiated from the experiences that pupils bring to school or that older learners bring to college or university.

Hur ska eleverna lära sig?

Hur förstår vi scenarier nu?

Vad är scenariet och förstå scenariet? Hur fungerar scenariet? Hur ser utvecklingen för hälsan? På vilka områdena? Utvärdera behovet och samarbetet

Vad vet vi redan?

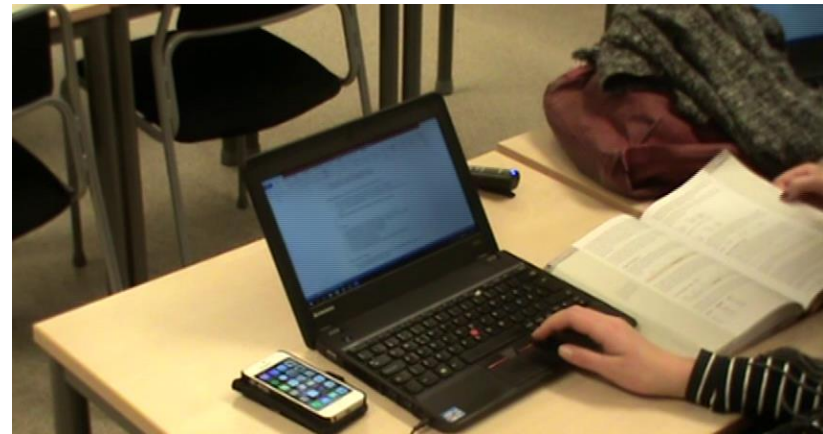
Vilka scenarier gör scenariet? Scenariet och problemlösningen. Hur och uppdrag. Vilka är relevanta områden som andra nämner.

Vad har vi hört oss?

Delaktiga har den tillhörande kunskapen. Hur ser ut scenariet? Vad är tillräckligt och argument. Hur ser ut scenariet i scenariet.

Vad behöver vi ta reda på?

Formulera lärandebeton i form av scenariet och tillhörande frågor som ska bearbetas och diskuteras vid olika övningar.

DN Debatt

DN Debatt. "Lagstifta om att göra klassrummen mobilfria"

Ett totalt mobilförbud i grundskolan kan bli verklighet om något år. Foto: Gorm Kallestad/NTB

SKOLAN

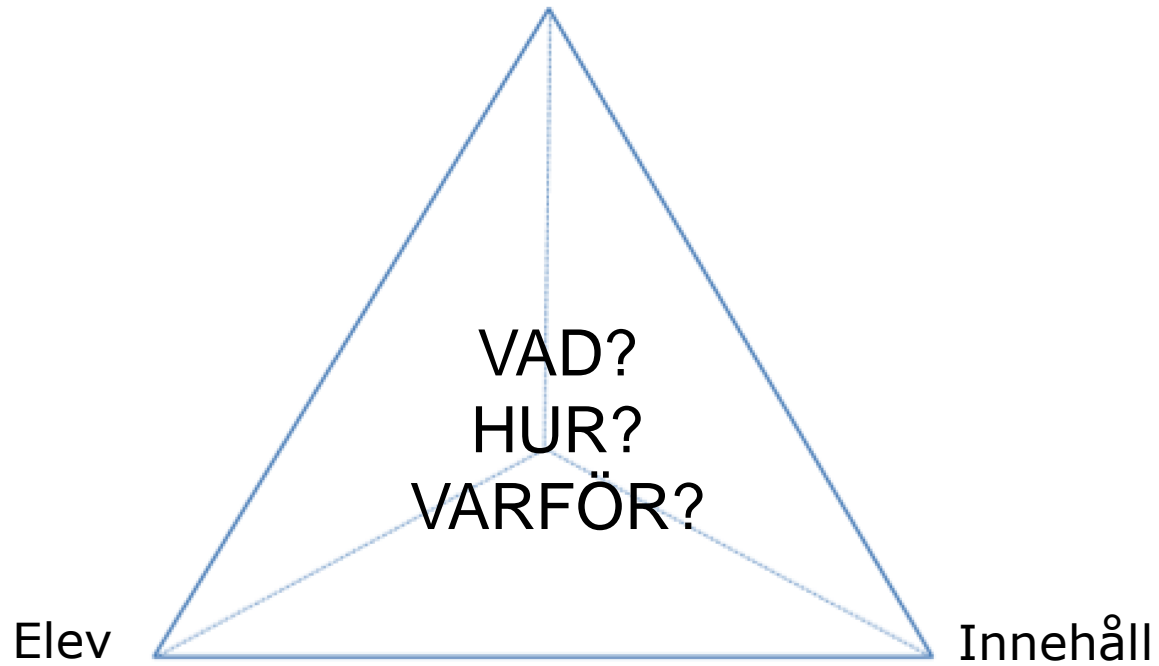
Regeringen: Grundskolan ska bli helt mobilfri

3:11 min [Min sida](#) [Dela](#)

Publicerat måndag 11 december 2023 kl 11.45

Elever i grundskolan ska inte längre få ha mobiltelefoner i skolan. Telefonerna ska samlas in när eleverna kommer på morgonen, och ges tillbaka när eleverna går hem.

Lärare

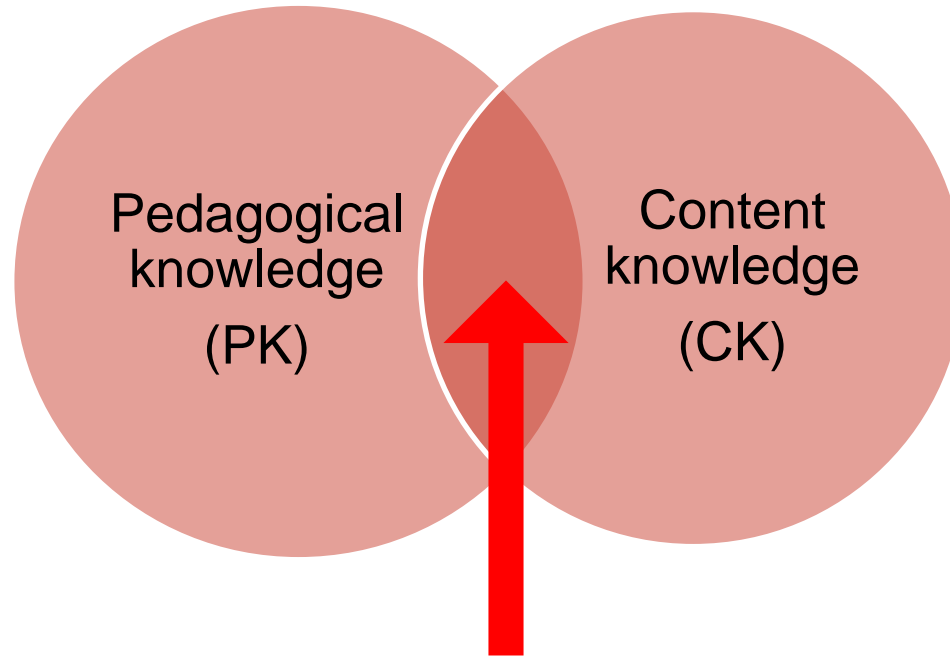

Vad behöver **lärare** kunna för att undervisa?

Powerful professional knowledge

(kraftfull professionskunskap)

(Furlong & Whitty, 2017)

PCK

Pedagogical Content Knowledge

“/.../that special amalgam of content and pedagogy that is uniquely the province of teachers, their own special form of professional understanding.”

(Shulman, 1986)

Lärare NO: *för jag tänker att du kan ju göra på två sätt - du kan ju instruera: "håll nere skärmarna" och så visar du på tavlan ... man klickar så här i biblioteket och säger: "där hittar ni det eller det" ... Jag tänker ibland att man istället kan ta upp skärmarna och klicka och så göra det direkt på datorn. Men frågan är om dom gör det då och vad som är bäst ...*

Lärare Eng: *... nu har dom all inloggning, alla loggar in samtidigt, och så kör vi samtidigt ... jag tror att det blir tydligare för dom*

Lärare SVE: *jag vill ju vara tydlig och gärna visa, samtidigt som jag vill ha kontroll ... det är mycket mitt kontrollbehov där, att jag vill veta vad dom gör och att dom hänger med hela tiden*

(Nilsberth et al., 2022)

Lärare i historia

L1: *Det är en viktig distinktion där att upplysningens tankar, filosoferna och allt där, det är ju en viktig grund. Samtidigt så har vi...omständigheter och förutsättningar. Vad gäller för Storbritanniens del, den är ju minst lika viktigt – alltså att dom här omständigheterna gjorde också att det fanns en arbetskraftsreserv. Man ville testa, man ville utveckla. Och det blev en spin off-effekt, när man ser vad det här kan ge... och kapitalet.../.../*

L2: *...och den protestantiska etiken..*

L1: *...och den lutheranska*

L3: *arbetsmoralen... /.../*

Lärare i matematik

L1: *Jag undrar om det är någon som har det centrala innehållet i huvudet och vet vad man kan plocka bort ifrån boken som inte hör till det centrala innehållet?*

L2: *i Matte 3?*

L1: *Mm*

L2: *Men vi plockar ju bort potens, sen dyker det upp igen i avsnittet kring potenser, det är ju ett repetitionsavsnitt som ingår i Matte 2, och kvadratrötter plockar vi bort*

L3: *Ja, i kapitel 1 kan man ju plocka bort ganska mycket*

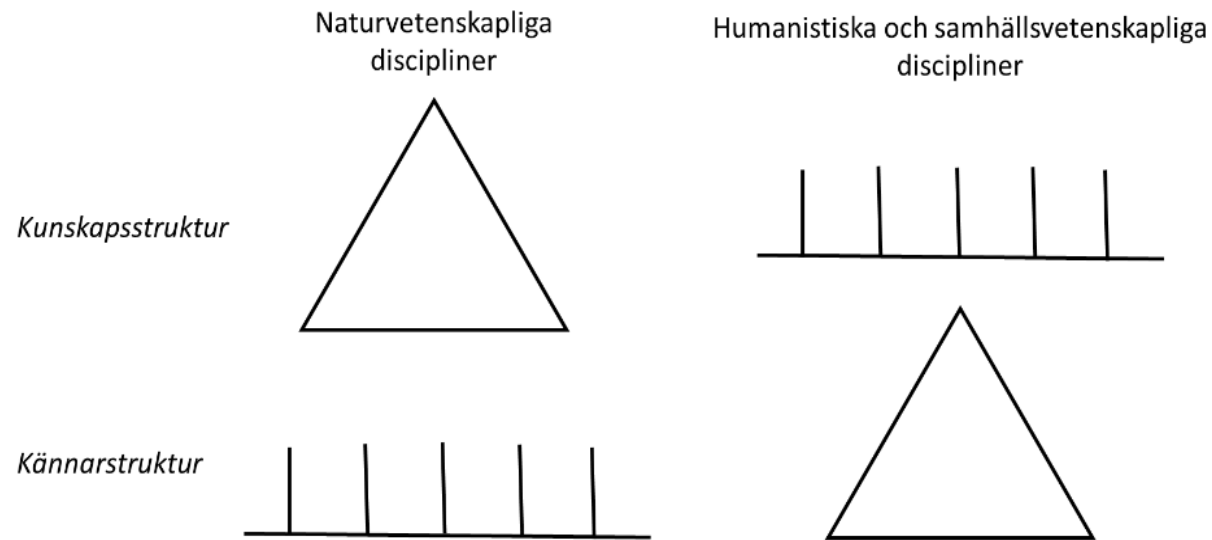
Historia

- Mycket tid ägnas åt att diskutera urval och perspektiv och övergripande lärandemål
- Lärarna *förhandlar* om vad som är viktigt att ta upp. Val av stoff är en öppen fråga
- Ordningen på innehållet given – kronologisk

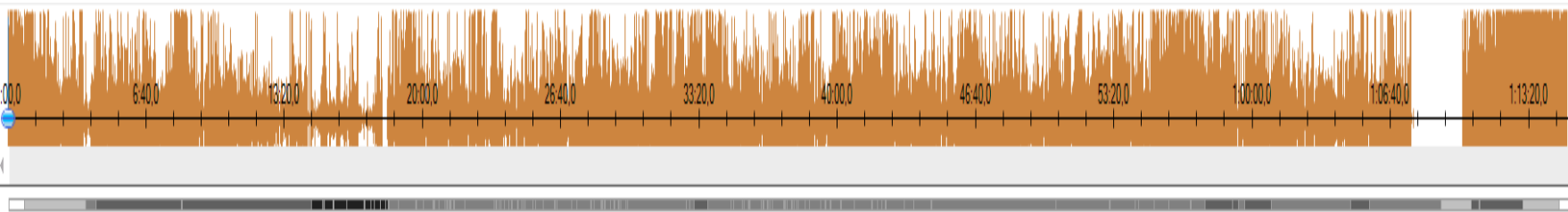
Matematik

- Väldigt lite tid ägnas åt urval – innehållet är givet
- Mycket tid ägnas åt i vilken ordning olika delar ska undervisas – *sekvensering* - och hur olika sätt att undervisa om innehållet kan öka elevernas förståelse

Ämnens kunskaps- och kännarstrukturer

(Maton, 2014)

Coding Density

- **Lärplattformen påverkar inte ämnesinnehållet i någon större utsträckning**
- **Lärarens didaktiska val spelar störst roll för undervisningens genomförande**

Matematik – läromedelsstyrt (digitala läromedel)

Historia – till viss del läromedelsstyrt

Svenska – i princip inga färdigproducerade läromedel (ppt)

Matematik – skrivande både med penna och digitalt

Historia och svenska – i stort sett bara digitalt skrivande

Historia – autentiska och multimodala texter (film etc)

Svenska – autentiska texter, sakprosa

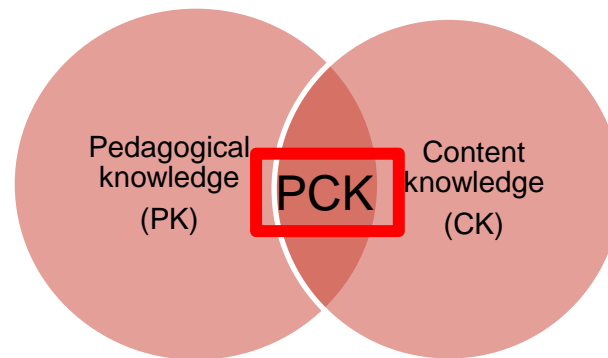
Prezi

Fokuselev

Fokuselevens skärm

Powerful professional knowledge

(kraftfull professionskunskap)

Instruktion:

Läs novellen, arbeta i grupper och besvara följande frågor:

- *Vad betyder titeln?*
- *Vad är textens budskap?*
- *Vilket kön tror du novellens berättare har?*

L: *Vad är det ni inte förstår?*

E1: *Allting!*

L: *Allting? Kan ni beskriva lite närmare? (...)*

E2: *Vi vet inte svaren på frågorna och vi vet inte vad vi tycker och känner.*

L: *Nej. Men grejen är att det är **era egna svar** som är dom rätta.*

E3: *Men vi har inte skrivit någonting.*

L: ***Allas svar är okej. Det är era tolkningar, jag kan inte säga vad som är rätt och fel i detta.***

E1: *Jag vet inte vad vi ska skriva på frågan där man ska typ skriva om vad ...*

L: *Huvudbudskapet? Det kan vara olika beroende på vem som läser texten. Det kan betyda en sak för dig och nått annat för en annan person.*

E2: *Men jag förstår inte. Hur ska man liksom.... tolka den?*

L: *Jo men tolkningarna är personliga, jag kan inte berätta hur du ska tolka, det är något du gör själv. Det är ditt svar som är det rätta. Och mitt svar är också rätt och alla andras också.*

E3: *Ja, jag har i alla fall ingen aning.*

L: *Men vad tror du? Det viktiga är inte vad svaret är, utan att det är ditt svar.*

L: /.../Vad tror ni om huvudpersonens kön?

E1: Ja, jag tror det var en flicka.

L: Varför tror du det?

E1: Det kändes så när han berättade, men jag vet inte.

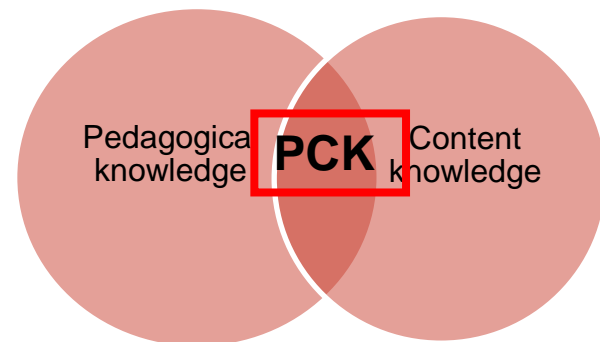
E2: Jag tänkte mer att det var en kille. När jag läste "gå till puben och ragga tjejer" då tänkte jag mer på en kille, men det kan vara en tjej också.

L: *Ja, det finns inga rätt eller fel här. Det är era egna tolkningar som är dom rätta.*

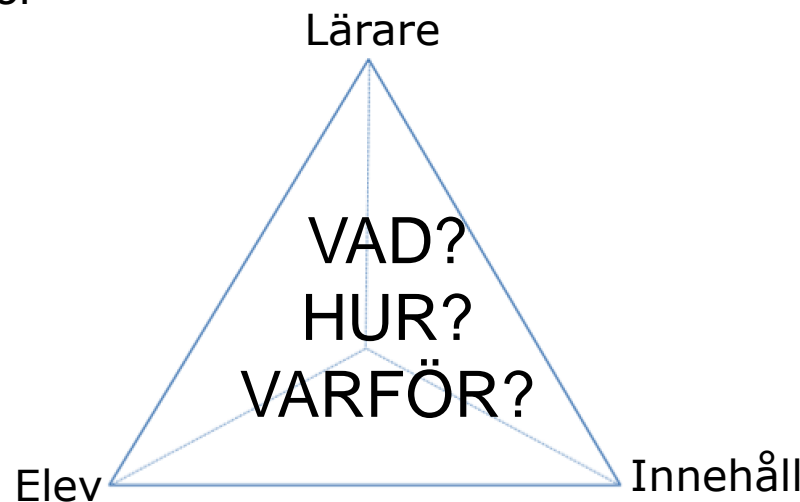
Vetenskaplig kunskap (akademisk disciplin)
Vardagskunskap

”skolkunskap”

*Kraftfull professionskunskap är **specialiserad** kunskap*

“/.../ might be expressed as an insight into the basic knowledge structure of the discipline and the school subject, and in reflected experiences of what it means to acquire the specific knowledge.”
(Crisan, 2022)

Grammar of schooling

"the regular structures and rules that organize the work of instruction /.../, for example, standardized organizational practices in dividing time and space, classifying students and allocating them to classrooms, and splintering knowledge into 'subjects'."

(Tyack & William, 1994)

Lärares kraftfulla professionskunskap

- befinner sig i skärningspunkten mellan Pedagogical Knowledge och Content Knowledge
- är specialiserad och ämnesspecifik
- behöver uppdateras och ha ständig koppling till den vetenskapliga kunskapen (powerful knowledge)
- synliggörs och utvecklas genom ämnesdidaktisk forskning
- ramas in av skolans inre grammatik

Vägen till
“fagfornyelse”
går via ämnesdidaktisk forskning

International Perspectives on Knowledge and Curriculum

Epistemic Quality across School Subjects

Edited by
Brian Hudson, Niklas Gericke, Christina Olin-Scheller
and Martin Stolare

Edited by Brian Hudson, Niklas Gericke,
Christina Olin-Scheller & Martin Stolare

INTERNATIONAL PERSPECTIVES ON KNOWLEDGE AND QUALITY

Implications for Innovation
in Teacher Education Policy
and Practice

REINVENTING TEACHER EDUCATION

forskning om undervisning & lärande

Vol 11, Nr 1, 2023

TEMA

Kraftfull professionskunskap i ämnesundervisning

Martin Stolare, Christina Olin-Scheller & Yvonne Liljeqvist, gästredaktörer

Om att utveckla geografiskt tänkande i skolans geografundervisning

Gabriel Bladh & Sofie Nilsson

"Du hör att nu liksom spinner han som en katt"

- transformation av ett yrkeslärande till ett undervisningsvård

Jan Axelsson, Nina Killebrink & Stig Börje Asplund

Metoder för återkoppling

- en kraftfull professionskunskap för matematikundervisning inom vuxenutbildningen

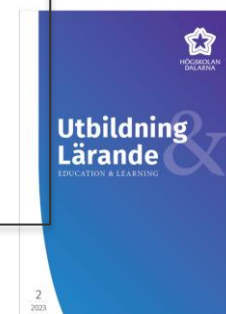
Annika Pettersson & Yvonne Liljeqvist

Utforskande samtal mellan lärare och forskare om tippkopplade klassrum

Marie Nilseberth, Christina Olin-Scheller, Eva Tarander & Annelie K Johansson

<https://forskul.se/tidskrift/volym-11-nummer-1-2023/>

Vol 17 Nr 2 (2023): Tema Komparativ Ämnesdidaktik: Transformationer som Utvecklar Kraftfull Kunskap

HELT NUMMER

<https://publicera.kb.se/ul/issue/view/1534>

References

- Crisan, C. (2022). 'From a Personal to a Pedagogically Powerful Understanding of School Mathematics'. In: Gericke, N., Olin-Scheller, C., Stolare, M. & Hudson, B, (eds.) *International Perspectives on Powerful Knowledge and Epistemic Quality: Implications for Innovation in Teacher Education Policy and Practice*. Bloomsbury Publishing. Bloomsbury Academic: London, UK.
- Gericke, N., Hudson, B., Olin-Scheller, C. & Stolare, M. (2018). Powerful knowledge, transformations and the need for empirical studies across school subjects. *London Review of Education*, 16 (3): 428–444. doi: <https://doi.org/10.18546/LRE.16.3.06>
- Furlong, J. & Whitty, G. (2017), 'Knowledge Traditions in the Study of Education', in Whitty, G. and Furlong, J. (eds) (2017), *Knowledge and the Study of Education: An International Exploration*. Oxford: Symposium Books.
- Maton, K. (2014). *Knowledge and Knowers: Towards a Realist Sociology of Education*. London: Routledge.
- Nilsberth, M., Olin-Scheller, C., Tarander, E., & Johansson, A. K. (2023). Utforskande samtal mellan lärare och forskare om uppkopplade klassrum. *Forskning om undervisning och lärande*, 11(1), 81–106. <https://doi.org/10.61998/forskul.v11i1.18442>
- Randahl, A.-C., Liljekvist, Y., Jakobsson, M., & Nordgren, K. (2023). Föreställningar om kunskap och lärande i lärares planeringssamtal i matematik och historia. *Utbildning & Lärande*, 17(2), 99–113. <https://doi.org/10.58714/ul.v17i2.15859>
- Tyack, D. & William, T. (1994). The "Grammar" of Schooling: Why Has It Been So Hard to Change?. *American Educational Research Journal*, Vol. 31, no. 3 (1994) s. 453–479.
- Young, M., & Muller, J. (2016). *Curriculum and the specialization of knowledge*. London: Routledge.

